

تلاش کانادایی‌ها در برگزاری المپیک ۲۰۲۰ بیان‌گر توجه دقیق به ملاحظات زیست‌محیطی بود

المپیک سبز در زمستان سرد

نسیم عادل‌لی

سرزمین برگ افرا امسال میزبان بازی‌های زمستانی المپیک بود که در فاصله ۱۲ تا ۱۸ فوریه ۲۰۱۰ برگزار شد. این سومین باری بود که کانادا میزبانی این بازی‌ها را به عهده می‌گرفت، ولی نخستین باری بود که این روی‌داد در استان بریتیش کلمبیا اتفاق می‌افتاد.

در حالیکه ونکوور خود را آماده می‌کرد که این بازی‌ها را سبز برگزار کند هوا به طور غیر منتظره‌ای در خلال ماه فوریه گرم شد. به همین دلیل کمیته برگزاری بازی‌ها «ونوک» (vanoc) مجبور شد که برای مسابقه اسکی و اسنوبرد آزاد، برف مصنوعی تولید کند. آنها بیست و چهار ساعته تلاش کردند تا از ارتفاعات دورتر برف برای پیست‌های خالی فراهم کنند.

المپیک زمستانی از سال ۱۹۹۴ برای خود سه شعار در نظر گرفته بود: «ورزش، فرهنگ و محیط پایدار». بر این اساس، کمیته برگزار کننده اعلام کرد که قصد دارد روی شعار سوم که «پایداری» است تأکید کرده و «سبزترین بازی‌ها» را در ونکوور برگزار کند.

اما بیستم بعد از چندین سال تلاش برای تدارک این میزبانی کانادایی‌ها برای سبز کردن بازی‌ها چقدر موفق بوده‌اند.

بر اساس گزارش ونوک، کمیته برگزار کننده بازی‌ها، مقدار CO2 منتشر شده در اثر بازی‌ها معادل ۱۱ هزار و ۸۰۰ تن برآورد شده بود. در بازی‌های المپیک زمستانی سال ۲۰۰۶ که در تورین برگزار شد حدود ۱۶۰ هزار تن CO2 در خلال ۱۷ روز بازی منتشر یافت، این در حالی بود که در مسابقات سال ۲۰۰۲ در سالتلیک سیتی ۲۴۸ هزار تن CO2 منتشر شده بود. یکی از عواملی که به ونکوور در این

عرضه کمک کرد، نزدیکی محل بازی‌ها به نیروگاه عظیم بریتیش کلمبیا و همکاری آنها بود. به این ترتیب، کانادایی‌ها توانستند از انرژی برق-آبی بهره بگیرند و خطوط فشار قوی لازم را به محل‌های

مدال‌های المپیک
زمستانی آلیاز این
مدال‌ها از صفحات
الکترونیک دور ریخته
شده استفاده شده بود

موقتی المپیک بکشاند، حال آنکه در تورین از ۶۰۰ ژنراتور دیزلی استفاده شده بود و این ژنراتورها ۸ میلیون لیتر گازوییل سوزاندند. طبیعی است که بهره‌وری برق نیروگاه برق-آبی به مراتب بیشتر از کارآیی با ژنراتورهای دیزلی است. طبق اعلام پروتکل GHG هر ۲۷۵ لیتر سوخت موتور دیزل یک تن CO2 منتشر می‌کند. بر این اساس، ونوک تصمیم گرفت که برای ۹۰ درصد برق مورد نیاز خود به جای ژنراتورهای دیزلی از برق نیروگاه استفاده کند. آنها به پیمانکاران رده دوم امور المپیک نیز توصیه کردند که از ژنراتور کمتر استفاده کنند.

افزون بر این کمیته ونوک حتی برای مدال‌هایی که به ورزشکاران برتر داده شد فکر بکری کرد. آنها مدال‌های طلا، نقره و برنز را از نوعی فلز بازفرآوری شده تولید کرده بودند. در واقع آلیاز این مدال‌ها از صفحات الکترونیک دور ریخته شده استفاده شده بود که به آن زیاله الکترونیک (e-waste). این کار-ابداعی با کمک شرکتی به نام کورین هانت و شرکت معدنی کانادا صورت گرفت و آنها توانستند از ۶/۹ تن زیاله الکترونیک مدال‌های المپیک را هم بسازند. این کار نه تنها با شعار سوم المپیک یعنی «پایداری» منطبق است، بلکه از خطرات دور ریختن زیاله‌های الکترونیکی نیز می‌کاهد.

مدال‌های برنز، نقره و طلا هر کدام درصدی متفاوتی از مواد بازفرآوری شده دارند. برای مدال‌های برنز حدود ۱/۱۱ درصد، نقره ۰/۱۲ درصد و طلا ۱/۵۲ درصد برآورد شده است. هر کدام چیزی حدود ۵۰۰ تا ۵۲۶ گرم بود که در مقایسه مدال‌های سنگینی تلقی می‌شد.

مقام‌های میزبان بازی‌های تابستانی ۲۰۱۲ لندن از این ابتکار سرمشق گرفتند تصمیم دارند مدال‌های

خود را مانند ونکوور از زباله‌های الکترونیکی تهیه کنند. شعاری که برای بازی‌های ۲۰۱۲ لندن در نظر گرفته شده "المپیک در یک سیاره" است. عبارت "در یک سیاره" به تمهیدات برای کمک به محیط زیست پایدار اشاره دارد. کمیته بازی‌های لندن می‌خواهد با شعار "المپیک در یک سیاره" بگوید که تولید و مصرف آلاینده‌ها در جهان باید در حد و ظرفیت کره زمین باشد و نه بیشتر که به زندگی سالم آنها لطمه نزند.

کانادایی‌ها در مورد سبز کردن ساختمان‌ها نیز کوشش جالب‌توجهی به خرج داده بودند. بسیاری از ساختمان‌هایی که آنها به‌تازگی برای المپیک ساخته بودند با ذهنیتی زیست محیطی و در جهت شعار "پایداری" طراحی شده بود. در واقع، مجموعه‌های ساختمان ساخته شده استاندارد جدیدی را در آمریکای شمالی به‌وجود آوردند. این مجموعه‌ها طوری ساخته شده بود که گرمای خود را از گرمای اقیانوس و گرمای سیستم‌های تخلیه‌ای آگروزهای دیگر تأمین می‌کردند. دهکده‌های ورزشکاران و هشت محل تجمع ورزشی همه چنان طراحی شده‌اند که خود رتبه نقره‌ای طراحی انرژی و محیط زیست (Leadership in Energy and Environmental Design) را دریافت می‌کنند. در این میان دو ساختمان هم می‌تواند برای دریافت رتبه طلا برای این طراحی آماده شود.

ونسوک همچنین برای چوب‌های مورد نیاز در این ساختمان‌ها از الوارهای دور ریخته شده و بازیافتی استفاده کرد.

یکی از مسائلی که در همه بازی‌های المپیک وجود دارد این است که ساختمان‌هایی ساخته می‌شوند که بعداً مورد استفاده قرار نمی‌گیرد و بنابراین اتلاف انرژی و پول محسوب می‌شود. برای مثال، از ۲۲ ساختمانی که در سال ۲۰۰۲ برای المپیک آتن ساخته شد تنها از یک ساختمان استفاده می‌شود، اما در شهرهای ونکوور، رینگ و ریچموند طوری ساخته شد که بتواند بعداً بازی‌ها به یک فرهنگ‌سرای محلی تبدیل شود. طراحی برای باز تعریف و استفاده مجدد از بقیه ساختمان‌ها نیز در جریان است.

برگزار کنندگان نه تنها به بُعد زیست محیطی در این بازی‌ها توجه کردند، بلکه عنایت ویژه‌ای نیز به بُعد اجتماعی آن مبذول داشتند. آنها از زنانی که دوره ترک اعتیاد خود را می‌گذرانند و یا از زندان آزاد می‌شوند، و یا مورد خشونت قرار گرفته بودند

می‌داد. هم‌چنان‌که ورزشکاران هم در ونکوور اقامت داشتند و همه این افرادی می‌بایست صبح هر روز از ونکوور به ویستلر می‌رفتند. خود این رفت و آمدها نوعی ازدحام ایجاد می‌کرد و لذا بسیاری از شرکت‌کنندگان نظر دادند که برای جلوگیری از ازدحام، لازم بود یک خط راه‌آهن سریع‌السیر ۱۲۴ کیلومتری برای انتقال این جمعیت به ویستلر ایجاد شود. البته میزبان به جای این کار شاهراه‌های منتهی به محل مسابقات را پهن‌تر کرده بود.

یکی از بنیادهای محیط زیست کانادا، رعایت ملاحظات زیست محیطی بازی‌ها را در آن کشور در حد رتبه برنز ارزیابی کرده و حتی نظر داده است که لازم بود بهای بلیت تماشاگران را بالاتر تعیین می‌کردند تا جبران سهم انتشار گازها از سوی هر فرد شود.

به هر حال کارهای مختلفی که کانادایی‌ها کردند به نوعی بیان‌گر توجه ویژه به ملاحظات زیست محیطی با استانداردی بسیار بالا بود. آنها مسابقاتی را برگزار کردند که سبزتر و انتشار کربن در آن کمتر داشت.

قرار است برنامه محیط زیست سازمان ملل (UNEP) ارزیابی جامعی را از چگونگی انجام این تلاش‌ها در المپیک ۲۰۱۰ به‌عمل آورد. این گزارش می‌تواند راهنمایی برای آینده باشد.

اکنون همه چشم‌ها به بازی‌های ۲۰۱۲ لندن دوخته شده و اینکه در آن المپیک چه تمهیداتی برای محیط زیست فراهم خواهد شد. ●

جهت کارهای مختلف از جمله تهیه ۱۸۰۰ دسته گل برای مراسم پایانی بازی‌های ۲۰۱۰ استفاده کردند. از ۳۰۰ جوان که زمانی اختلال رفتاری داشتند و بازپروری خود را در کارگاه‌های نجاری گذرانده بودند برای کارهای نجاری استفاده کردند. همچنین افراد محلی بسیاری به کارهای ساخت و ساز گمارده شدند. به این ترتیب، از واکنش‌های اجتماعی نامناسب جلوگیری به عمل آمد.

با وجود همه این تلاش‌ها برای تحقق شعار پایداری بسیاری از کسانی که بازی‌ها را تماشا کردند نظر دیگری داشتند. از جمله نکته‌های مورد اشاره آن‌ها این بود حدود ۲۰ هزار نفر هر روزه برای تماشای این بازی‌ها از ونکوور به ویستلر محل بازی‌های زمستانی می‌آمدند. همین اتفاق درباره کارکنان و مقامات برگزاری مسابقات روی

کارهایی که کانادایی‌ها کردند به نوعی بیان‌گر توجه ویژه به ملاحظات زیست محیطی با استانداردی بسیار بالا بود. آن‌ها مسابقاتی را برگزار کردند که سبزتر و انتشار کربن در آن کمتر داشت